
Vergaderjaar 2021 – 2022

35 921

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: EU-Taxonomie, duurzaamheidsrapportage door bedrijven, duurzaamheidsvoorkeuren en fiduciaire verplichtingen: Financiering sturen in de richting van de Europese Green Deal | Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2013/34/EU, Richtlijn 2004/109/EG, Richtlijn 2006/43/EG en Richtlijn (EU) nr. 537/2014 betreffende duurzaamheidsrapportage door ondernemingen | Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Strategie voor de financiering van de transitie naar een duurzame economie

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG
Vastgesteld 14 januari 2022

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ hebben kennisgenomen van de mededeling van de Europese Commissie van 6 juli 2021 inzake de strategie voor de financiering van de transitie naar een duurzame economie en het BNC-fiche (d.d. 10 september 2021) over deze mededeling. De leden van de fractie van **GroenLinks** hebben naar aanleiding hiervan enkele vragen.

Naar aanleiding hiervan is op 19 november 2021 een brief gestuurd aan de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat - Klimaat en Energie.

De staatssecretaris heeft op 17 december 2021 aangegeven dat het beantwoorden van de vragen niet binnen de gestelde termijn mogelijk is.

Naar aanleiding van die mededeling heeft de commissie op 24 december 2021 de staatssecretaris gevraagd uiterlijk 14 januari 2022 de vragen te beantwoorden.

De minister voor Klimaat en Energie heeft op 14 januari 2022 inhoudelijk gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
De Boer

¹ Samenstelling:

Koffeman (PvdD), Faber-Van de Klashorst (PVV), Van Strien (PVV), Gerken (SP), Atsma (CDA) (*ondervoorzitter*), Pijlman (D66), Schalk (SGP), Klip-Martin (VVD), Van Rooijen (50PLUS), Van Ballekom (VVD), De Blécourt-Wouterse (VVD), Crone (PvdA), Dessing (FVD), Van Gurp (GL), Huizinga-Heringa (CU), Kluit (GL), Van der Linden (Fractie-Nanninga) (*voorzitter*), Meijer (VVD), Otten (Fractie-Otten), Prins (CDA), Vendrik (GL), Van der Voort (D66), Berkhout (Fractie-Nanninga), Raven (OSF), Karakus (PvdA) en Soeharno (CDA).

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT / LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat - Klimaat en Energie

Den Haag, 19 november 2021

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben met belangstelling kennisgenomen van de mededeling van de Europese Commissie van 6 juli 2021 inzake de strategie voor de financiering van de transitie naar een duurzame economie² en het BNC-fiche (d.d. 10 september 2021) over deze mededeling. De leden van de fractie van **GroenLinks** hebben naar aanleiding hiervan enkele vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks

Onderdeel van het EU *Sustainable Finance Actionplan* is een zogenaamde 'taxonomie' waarmee de EU met behulp van technische criteria economische activiteiten als duurzaam classificeert. Deze taxonomie zal een centrale rol in de Europese energietransitie vervullen en moet onder andere 'greenwashing' tegengaan. Uitgangspunt bij deze taxonomie is dat definities voor duurzame economische activiteiten op basis van uitgangspunten in de EU-taxonomieverordening en op grond van wetenschappelijke inzichten wordt gemaakt. Dat heeft niet verhinderd dat veelvuldig wordt gelobbyd om gas en kernenergie binnen de taxonomie de classificatie 'duurzaam' te geven. Kunt u een actuele stand van zaken geven over de energiebronnen die waarschijnlijk of definitief in de taxonomie als duurzaam worden aangeduid? Er is een eerste *delegated act* gepubliceerd die nog niet definitief is, omdat de periode voor lidstaten om bezwaar te maken pas begin december verloopt. Het Europees Parlement is al akkoord. Graag ontvangen de leden van de GroenLinks-fractie een appreciatie van deze eerste *delegated act* in relatie tot de procedure en strategische inzet vanuit Nederland. De tweede *delegated act* gas en kernenergie is voorlopig nog in de maak en nog niet gepubliceerd. Wat kunt u daar al over zeggen? Hoe kwalificeert u de claim dat gas een duurzame brandstof of een transitiebrandstof is en op welke wetenschappelijke gronden is uw kwalificatie gebaseerd? Kunt u zich een taxonomie voorstellen waarin gas gekwalificeerd wordt als duurzaam en zou u een dergelijke taxonomie steunen? Zo ja, waarom? Hoe verhoudt het erkennen van gas als duurzame energiebron zich tot de woorden 'action, action, action' die de minister-president uitsprak bij zijn toespraak tijdens de klimaattop in Glasgow en tot de COP26-verklaring die Nederland heeft ondertekend?

De leden van de fractie van GroenLinks vragen hoe u de claim kwalificeert dat kernenergie een duurzame energiebron is en op welke wetenschappelijke gronden baseert u zich hierbij? Kunt u zich een taxonomie voorstellen waarin kernenergie gekwalificeerd wordt als duurzaam en zou u een dergelijke taxonomie steunen? Zo ja, waarom? Bent u van mening dat als kernenergie de test van de taxonomieverordening doorstaat dit geen significante schade aanricht aan andere milieudoelen? Heeft u kennisgenomen van de studie van het Duitse Bundesamt für die Sicherheit der nuklearen Entsorgung (BASE)³ die concludeert dat kernenergie niet voldoet aan de 'geen-significante-schade-toets'? Bent u bekend met de studie van Redeker Sellner Dahs⁴ die concludeert dat er geen

² COM(2021)390, zie ook dossier E210028 op www.europapoort.nl.

³ https://www.base.bund.de/SharedDocs/Stellungnahmen/BASE/DE/2021/0714_base-fachstellungnahme-jrc-bericht.html

⁴ <https://www.bmk.gv.at/en/topics/climate-environment/nuclear-coordination/nuclear-not-green.html>

juridische basis is in de taxonomieverordening om kernenergie op te nemen? Hoe schat u de risico's in dat er juridische onzekerheid ontstaat en de mogelijkheid van rechtszaken tegen een gedelegeerde handeling die kernenergie zou opnemen in de EU-taxonomie?

Bent u het eens met het uitgangspunt dat wetenschappelijke validatie van projecten leidend moet zijn bij de beoordeling of een economische activiteit als duurzaam wordt geclassificeerd? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u van mening dat onder bepaalde omstandigheden van dit uitgangspunt kan worden afgeweken? Zo ja, onder wat voor omstandigheden?

Indien kernenergie in de taxonomie zal worden erkend als een duurzame energiebron, hoe verhoudt het kabinet zich in die situatie dan tot de aanbouw van nieuwe kerncentrales in Nederland? Kunt u bij de beantwoording van deze vraag ook ingaan op de uitvoerbaarheid van een energietransitie met kernenergie in Nederland? Welke regio's acht u bijvoorbeeld geschikt voor de aanleg van kerncentrales?

Bent u het eens met het uitgangspunt dat klimaatinvesteringen op een zo doeltreffende en doelmatige wijze besteed dienen te worden? Hoe beïnvloedt de opname van kernenergie in de EU-taxonomie de geplande investeringen in andere groene energiebronnen, met name in zon- en windenergie die op kortere termijn al in productie genomen kunnen worden?

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 17 december 2021.

L.P. van der Linden, MSc.

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT - KLIMAAT EN ENERGIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 december 2021

De vragen van de fractie van GroenLinks over Strategie voor de financiering van de transitie naar een duurzame economie (170239U) kunnen niet binnen de gebruikelijke termijn worden beantwoord. Ik zal uw Kamer zo spoedig mogelijk de antwoorden op de vragen doen toekomen.

D. Yeşilgöz-Zegerius

Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat – Klimaat en Energie

**BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ECONOMISCHE ZAKEN EN
KLIMAAT / LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT**

Aan de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat - Klimaat en Energie

Den Haag, 24 december 2021

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (EZK/LNV) hebben kennisgenomen van uw uitstelbrief van 17 december 2021⁵ waarin u aangeeft de vragen van de commissie van 19 november 2021 inzake strategie voor de financiering van de transitie naar een duurzame economie niet binnen de gebruikelijke termijn tekunnen beantwoorden. Deze leden verzoeken u de vragen uiterlijk 14 januari 2022 te beantwoorden, zodat de commissie hier tijdens de commissievergadering van 18 januari 2022 kennis van kan nemen.

L.P. van der Linden

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

⁵ Met uw kenmerk: DGKE-K / 21312550

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR KLIMAAT EN ENERGIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag 14 januari 2022

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de fractie van GroenLinks over de Strategie voor de financiering van de transitie naar een duurzame economie (170239U), ingezonden 19 november 2021. Op 17 december 2021 heeft u hieromtrent een uitstelbrief ontvangen.

R.A.A. Jetten

Minister voor Klimaat en Energie

1

Kunt u een actuele stand van zaken geven over de energiebronnen die waarschijnlijk of definitief in de taxonomie als duurzaam worden aangeduid?

Antwoord

De taxonomie wordt uitgewerkt in verschillende gedelegeerde handelingen. Deze beschrijven welke economische activiteiten onder welke voorwaarden als duurzaam worden gezien volgens de taxonomie. De aanduiding duurzaam geldt dus niet voor energiebronnen als zodanig maar voor economische activiteiten waarbij bepaalde energiebronnen worden toegepast.

Inmiddels is de eerste gedelegeerde handeling aangenomen en per 1 januari jl. in werking getreden. De aanvullende gedelegeerde handeling, met betrekking tot aardgas en kernenergie, ligt ter consultatie voor bij lidstaten en experts. Middels het EU *Taxonomy Compass* die de Europese Commissie heeft ontwikkeld, is een actueel overzicht van de opgenomen activiteiten handzaam te raadplegen.⁶

2

Graag ontvangen de leden van de GroenLinks-fractie een appreciatie van deze eerste delegated act in relatie tot de procedure en strategische inzet vanuit Nederland.

Antwoord

Mijn voorganger heeft vorig jaar middels bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer een inhoudelijke weergave en appreciatie gegeven van het voorstel van de eerste gedelegeerde handeling. Dit voorstel is inmiddels onveranderd aangenomen en per 1 januari jl. in werking getreden. Het kabinet is in algemene zin tevreden met het grondige proces dat de Commissie heeft gevolgd om tot deze gedelegeerde handeling te komen, net als met het algehele ambitieniveau van deze uitwerking.

3

De tweede delegated act gas en kernenergie is voorlopig nog in de maak en nog niet gepubliceerd. Wat kunt u daar al over zeggen? Hoe kwalificeert u de claim dat gas een duurzame brandstof of een transitiebrandstof is en op welke wetenschappelijke gronden is uw kwalificatie gebaseerd? Kunt u zich een taxonomie voorstellen waarin gas gekwalificeerd wordt als duurzaam en zou u een dergelijke taxonomie steunen?

Antwoord

De aanvullende gedelegeerde handeling, met betrekking tot aardgas en kernenergie, ligt tot 21 januari in conceptversie voor bij de lidstaten en experts. In algemene zin is het kabinet kritisch over de opname van aardgas, in lijn met een motie, ingediend door het Tweede Kamerlid Thijssen. Voorts heeft Nederland zich sinds de start van de taxonomie, ruim twee jaar geleden, zowel ambtelijk als politiek uitgesproken tegen de inclusie van aardgas als duurzaam daarin. Op dit moment wordt het conceptvoorstel van de Europese Commissie nader bestudeerd.

Uw Kamer zal een appreciatie van het definitieve voorstel van de Europese Commissie ontvangen vóór het aflopen van de termijn waarin het definitieve voorstel voorligt bij de Europese Raad en het Europees Parlement, te weten vier maanden na publicatie daarvan, eventueel te verlengen twee maanden. Bij publicatie van het definitieve voorstel kan er slechts voor of tegen gestemd worden; amendementen zijn uitgesloten.

⁶ https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/tool/index_en.htm.

4

Hoe verhoudt het erkennen van gas als duurzame energiebron zich tot de woorden 'action, action, action' die de minister-president uitsprak bij zijn toespraak tijdens de klimaatop in Glasgow en tot de COP26-verklaring die Nederland heeft ondertekend?

Antwoord

Nederland maakt zich zowel mondiaal als Europees sterk voor ambitieus klimaatbeleid. Daarbij vormen wetenschappelijke inzichten de leidraad. Nederland heeft zich derhalve ook altijd uitgesproken voor een technologie-neutrale en wetenschappelijk gebaseerde taxonomie. Op basis van die wetenschap heeft Nederland zich sinds de start van de taxonomie, ruim twee jaar geleden, zowel ambtelijk als politiek uitgesproken tegen de inclusie van aardgas als duurzaam daarin.

5

De leden van de fractie van GroenLinks vragen hoe u de claim kwalificeert dat kernenergie een duurzame energiebron is en op welke wetenschappelijke gronden baseert u zich hierbij? Kunt u zich een taxonomie voorstellen waarin kernenergie gekwalificeerd wordt als duurzaam en zou u een dergelijke taxonomie steunen?

Antwoord

De taxonomie bevat criteria op basis waarvan kan worden bepaald of een activiteit als duurzaam kan worden aangemerkt. Nederland is altijd voorstander geweest van een technologie-neutrale taxonomie, op basis van de wetenschap. Zoals omschreven in de bijgevoegde brief van mijn voorganger aan de Tweede Kamer, wijst de inhoud van het separate wetenschappelijke proces rondom kernenergie in de richting van opname van kernenergie in de taxonomie. Conform een motie, ingediend door het Tweede Kamerlid Erkens, spant het kabinet zich in om kernenergie onderdeel van de taxonomie te laten zijn.

6

Bent u van mening dat als kernenergie de test van de taxonomieverordening doorstaat dit geen significante schade aanricht aan andere milieudoelen?

Antwoord

Het Joint Research Centre concludeert in haar studie over kernenergie in de taxonomie dat kernenergie niet meer schade veroorzaakt bij mens en milieu dan andere energiebronnen die al het label duurzaam hebben gekregen in de eerste gedelegeerde handeling.

7

Heeft u kennisgenomen van de studie van het Duitse Bundesamt für die Sicherheit der nuklearen Entsorgung (BASE) die concludeert dat kernenergie niet voldoet aan de 'geen-significante-schade-toets'?

Antwoord

Ja

8

Bent u bekend met de studie van Redeker Sellner Dahs die concludeert dat er geen juridische basis is in de taxonomieverordening om kernenergie op te nemen?

Antwoord

Ja

9

Hoe schat u de risico's in dat er juridische onzekerheid ontstaat en de mogelijkheid van rechtszaken tegen een gedelegeerde handeling die kernenergie zou opnemen in de EU-taxonomie?

Antwoord

Het kabinet is tevreden met het solide wetenschappelijk proces dat voor de opname van kernenergie is doorlopen en ziet basis in de verordening voor een gedelegeerde handeling met betrekking tot kernenergie. Dat neemt niet weg dat het andere lidstaten vrij staat om een rechtszaak aanhangig te maken indien zij menen in hun recht te staan. Ik kan het risico van juridische onzekerheid daaromtrent niet inschatten temeer er geen definitieve aanvullende gedelegeerde handeling is gepubliceerd.

10

Bent u het eens met het uitgangspunt dat wetenschappelijke validatie van projecten leidend moet zijn bij de beoordeling of een economische activiteit als duurzaam wordt geclassificeerd? Zo ja, bent u van mening dat onder bepaalde omstandigheden van dit uitgangspunt kan worden afgeweken? Zo ja, onder wat voor omstandigheden?

Antwoord

Het vorige kabinet heeft consistent haar steun uitgesproken voor een technologie-neutrale taxonomie, waarin economische activiteiten aan de hand van wetenschappelijke criteria worden beoordeeld. Deze lijn houdt het huidige kabinet aan.

11

Indien kernenergie in de taxonomie zal worden erkend als een duurzame energiebron, hoe verhoudt het kabinet zich in die situatie dan tot de aanbouw van nieuwe kerncentrales in Nederland? Kunt u bij de beantwoording van deze vraag ook ingaan op de uitvoerbaarheid van een energietransitie met kernenergie in Nederland? Welke regio's acht u bijvoorbeeld geschikt voor de aanleg van kerncentrales?

Antwoord

In het regeerakkoord is aangegeven dat het kabinet voorbereiding gaat treffen voor de bouw van twee kerncentrales waarbij we zorgen voor veilige en permanente opslag van kernafval. Ook wordt er op dit moment een scenario-studie (voor de periode 2030 tot na 2050) opgesteld waarbij wordt ingegaan op welke wijze kernenergie inpasbaar kan zijn in de Nederlandse energiemix. Zoals uit de bijgevoegde marktconsultatie kernenergie is gebleken, gaat de realisatie van nieuwe kerncentrales gepaard met een substantiële financieringsomvang. Het op EU-niveau classificeren van kernenergie als duurzame investering, indien zij voldoet aan de criteria, kan positief bijdragen aan de interesse van private investeerders. Op basis van de interviews bij de marktconsultatie heeft Zeeland als provincie aangegeven positief te staan tegenover de bouw van een nieuwe kerncentrale.

12

Bent u het eens met het uitgangspunt dat klimaatinvesteringen op een zo doeltreffende en doelmatige wijze besteed dienen te worden? Hoe beïnvloedt de opname van kernenergie in de EU-

taxonomie de geplande investeringen in andere groene energiebronnen, met name in zon- en windenergie die op kortere termijn al in productie genomen kunnen worden?

Antwoord

Met de taxonomie wordt enkel bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen als duurzaam kunnen worden bestempeld. Lidstaten blijven vrij om hun eigen energiemix te bepalen. Ook private investeerders zijn vrij om eigen (economische) afwegingen te maken ten aanzien van verschillende typen investeringen, die bovendien ook afhankelijk zijn van de lokale omstandigheden.

Gezien het feit dat de vraag naar duurzame investeringen doorgaans het aanbod daarvan overstijgt, is niet te verwachten dat opname van kernenergie een negatieve invloed zal hebben op investeringen in hernieuwbare energie.